Minciuna are aripi şi zboară, în timp ce adevărul o urmează tîrîndu-se. (Miguel de Cervantes)

Dreptul

ISSN 1857-3185

VINERI

18 februarie

2011

Anul X

nr. 6 (361)

8 pagini – 3 lei

Săptămînal juridic

E-mail: dreptul_pravo@yahoo.com

Republica Moldova este angajată plenar în pregătirea pentru integrarea în UE

Prim-ministrul Vlad Filat a susţinut un briefing în cadrul căruia a informat despre rezultatele vizitei sale la Bruxelles din 9-10 februarie, potrivit Direcţiei comunicare şi relaţii cu presa a Guvernului.

Premierul a apreciat vizita respectivă drept una eficientă, menţionînd că rezultatele acesteia demonstrează că Republica Moldova este angajată plenar în activitatea privind pregătirea ţării pentru integrarea în Uniunea Europeană.

„Republica Moldova şi-a îndeplinit angajamentele asumate şi a reuşit să beneficieze de sprijin direct, atît politic, cît şi financiar", a declarat prim-ministrul, menţionînd în context elaborarea Programului naţional referitor la implementarea Planului de Acţiuni privind liberalizarea regimului de vize cu UE, care urmează să fie aprobat la şedinţa Guvernului, precum şi pregătirea pentru evenimentul care va avea loc pe data de 5 mai 2011, la Bruxelles, cînd se va desfăşura reuniunea Comitetului de Cooperare Republica Moldova - Uniunea Europeană şi vor începe negocierile în vederea semnării Acordului de comerţ liber aprofundat şi cuprinzător.

Vlad Filat a specificat că, în cadrul vizitei efectuate la Bruxelles, a avut întrevederi cu Jerzy Buzek, Preşedintele Parlamentului European, Jose Manuel Barroso, Preşedintele Comisiei Europene, Gunther Oettinger, Comisar European pentru Energetică, Stefan Fulle, Comisar pentru Extindere şi Politică Europeană de Vecinătate. De asemenea, în cadrul vizitei respective, Vlad Filat a avut întîlniri cu liderii grupurilor parlamentare din Parlamentul European: Adrian Severin, Joseph Daul şi Graham Watson.

„Partenerii noştri au reconfirmat că vor sprijini şi în continuare Republica Moldova, iar noi, la rîndul nostru, am reconfirmat angajamentul ferm de a întreprinde măsuri pentru realizarea obiectivului de integrare europeană", a declarat prim-ministrul.

Vlad Filat a mai menţionat că un subiect aparte al discuţiilor purtate la Bruxelles l-a constituit domeniul energetic. Astfel, au fost examinate probleme ce vizează diversificarea surselor energetice ale Republicii Moldova prin interconectarea la piaţa energetică europeană, precum şi anumite proiecte în acest sens. Aceste subiecte vor fi discutate şi în cadrul vizitei la Chişinău a Comisarului European pentru Energetică, Gunther Oettinger, pe care o va efectua în luna octombrie 2011.

În încheiere, prim-ministrul a comunicat că, la finalul vizitei sale la Bruxelles, a avut o întrevedere cu reprezentanţii diasporei moldoveneşti care locuiesc şi activează în Belgia.

„De fiecare dată cînd am ocazia să comunic cu concetăţenii noştri de peste hotare, am sentimente de tristeţe, pentru că ei nu sînt alături de familiile lor, în Moldova, dar şi de mîndrie pentru modul onorabil în care ne reprezintă ţara şi susţinerea pe care o acordă realizării aspiraţiilor noastre comune", a conchis Vlad Filat.

Senatul României este dispus să ofere Parlamentului de la Chişinău toată baza legislativă, care este sincronizată cu cea europeană

Prim-vicepreşedintele Parlamentului Republicii Moldova, Vlad Plahotniuc, a avut recent, o întrevedere cu preşedintele Comisiei pentru politică externă a Senatului României, Titus Corlăţean, aflat într-o vizită oficială la Chişinău, potrivit Secţiei relaţii cu mass-media a Parlamentului.

„Îmi exprim bucuria şi satisfacţia pentru revigorarea dialogului interparlamentar între Parlamentul Republicii Moldova şi Senatul României. Considerăm de datoria noastră să întreprindem eforturi susţinute în vederea reluării activităţii Comitetului de Cooperare Parlamentară, Republica Moldova - România. Stabilirea agendei acestui comitet precum şi a agendei Grupului reînnoit de prietenie Republica Moldova - România vor constitui direcţii de importanţă prioritară în activitatea Parlamentului de la Chişinău în legislatura actuală", a declarat Vlad Plahotniuc.

„Menţionăm că în perioada în care în Republica Moldova s-a instaurat guvernarea Alianţei pentru Integrare Europeană, cooperarea interparlamentară dintre ţara noastră şi România cunoaşte o ascensiune, manifestată prin vizitele reciproce la nivel înalt, urmate de semnarea unor acorduri de o importanţă majoră, cum ar fi Protocolul de colaborare şi parteneriat între Parlamentul Republicii Moldova şi Parlamentul României (aprilie 2010) şi Acordul de cooperare bilaterală între Secretariatul General al Camerei Deputaţilor a Parlamentului României şi Aparatul Parlamentului Republicii Moldova (iulie 2010)", a mai spus Vlad Plahotniuc.

Senatorul Titus Corlăţean a menţionat că discuţia purtată a fost una productivă, axată, în mare parte, pe problema eurointegrării Republicii Moldova. „Am adus la cunoştinţă că demersurile de sprijin din partea Parlamentului României sînt destul de consistente. În acest context, săptămîna trecută am avut o întrevedere cu Comisarul European pentru Afaceri Interne, Cecilia Malmstrom, unul din subiectele discutate fiind liberalizarea regimului de vize pentru circulaţia cetăţenilor Republicii Moldova în spaţiul Schengen. Ne-a bucurat că acest lucru a fost bine înţeles la Bruxelles şi că solicitarea noastră de accelerare a negocierilor privind liberalizarea regimului de vize este tratată foarte serios", a declarat Titus Corlăţean.

Preşedintele Comisiei pentru politică externă a Senatului României a mai precizat că Legislativul de la Bucureşti este dispus să ofere Parlamentului de la Chişinău toată baza legislativă care este deja sincronizată cu cea europeană şi este acceptată de comunitatea europeană, fapt care îi va scuti pe legislatorii Republicii Moldova de traducerea şi coordonarea unui volum de acte legislative de peste 150 000 de pagini.

Precizăm că Senatul de la Bucureşti a ratificat Acordul între Guvernele Republicii Moldova şi României privind asistenţa financiară de 100 de milioane de euro.

Ajutorul acordat de ţara vecină este unul nerambursabil.

Flash

Ion Muruianu candidează pentru un nou mandat de preşedinte al CSJ

Preşedintele Curţii Supreme de Justiţie (CSJ), Ion Muruianu, al cărui mandat expiră în luna martie, şi-a depus din nou dosarul la concursul pentru preşedinţia CSJ. Alături de Muruianu, la concurs s-au înscris alţi doi judecători, Constantin Gurschi şi Nicolae Timofti, a declarat şefa aparatului CSJ, Ecaterina Buzu.

Concursul a fost anunţat în luna noiembrie. Dosarele urmau a fi prezentate pînă pe 10 ianuarie. Însă, la cererea ministrului Justiţiei, Alexandru Tănase, care este membru din oficiu al Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), termenul a fost prelungit pînă pe 15 februarie.

Dosarele candidaţilor la preşedinţia CSJ vor fi examinate de către Consiliul Superior al Magistraturii, după care, un singur nume va fi propus Parlamentului spre confirmare.

Preşedintele CSJ este numit în funcţie de Parlament, în termen de 30 de zile de la data înaintării propunerii CSM. Parlamentul poate prelungi acest termen cu încă 15 zile, dacă apar circumstanţe care necesită examinare suplimentară.

De asemenea, Parlamentul poate respinge candidatura propusă, în cazul depistării unor probe incontestabile de incompatibilitate a persoanei recomandate pentru funcţia respectivă, de încălcare a legislaţiei de către aceasta sau de încălcare a procedurilor legale de selectare şi promovare a ei. În acest caz, CSM este anunţat în 30 de zile. Însă, la înaintarea repetată de către Consiliu a aceleiaşi candidaturi, Parlamentul nu va putea refuza numirea acesteia în funcţia solicitată.

Preşedintele CSJ este numit pentru un mandat de patru ani. Ion Muruianu a venit în fruntea instanţei pe 29 martie 2007.

A fost ales preşedintele Comisiei Electorale Centrale

Parlamentul a aprobat cu unanimitate de voturi o nouă componenţă a Comisiei Electorale Centrale (CEC). CEC este constituită din 9 membri, dintre care 8 sînt numiţi de către fracţiunile parlamentare, iar unul de către preşedintele Parlamentului. Durata mandatului membrilor CEC este de cinci ani.

Astfel, membrii CEC sînt: Iurie Ciocan, Ştefan Creangă şi Vasile Gafton, înaintaţi la această funcţie de către PLDM, Alexandru Semionov, Igor Vremea şi Vadim Moţarschi din partea PCRM. Partidului Liberal şi Partidului Democrat i-a revenit cîte un membru la CEC. Este vorba de Svetlana Guţu de la democraţi şi liberalul Ştefan Urîtu.

Preşedintele Parlamentului, Marian Lupu, a semnat, decretul de desemnare a lui Andrei Volentir în calitate de membru al CEC.

După ce au fost aprobaţi de Parlament, noii membri CEC au depus jurămîntul.

Marţi (15 februarie) la şedinţa de lucru a Comisiei Electorale Centrale a RM preşedinte al acesteia a fost ales cu majoritatea de voturi (6 faţă de 3) Iurie Ciocan.

Vicepreşedinte al CEC, cu acelaşi raport de voturi, a devenit Ştefan Urîtu, secretar al CEC a fost ales în unanimitate Andrei Volentir.

Cum pot fi recuperate activele obţinute prin corupţie şi spălare de bani

Procuratura Generală a R. Moldova va colabora, în trei proiecte importante, cu Fundaţia Germană pentru Cooperare Juridică Internaţională.

Decizia a fost luată în urma unei întrevederi a Procurorului General, Valeriu Zubco, cu Stefan Hülshörster, conducătorul reprezentanţelor de la Kiev şi Minsk a Fundaţiei Germane pentru Cooperare Juridică Internaţională. Proiectele presupun:

1. Organizarea cursului avansat de limbă germană pentru un grup format din 10 procurori;
2. Organizarea unei vizite de studiu în Germania, în vederea preluării practicilor în domeniul combaterii criminalităţii transfrontaliere şi anume traficul de fiinţe umane, crima cibernetică, ca aspecte ale crimei organizate, practica de organizare a echipelor comune de investigaţii, asistenţă juridică în materie penală;
3. Organizarea la Chişinău a conferinţei internaţionale pentru organele de drept cu subiectul „Recuperarea activelor dobîndite prin infracţiuni de corupţie şi spălare de bani".

Pînă la 31 martie, persoanele fizice sînt obligate să-şi declare veniturile

Potrivit Codului fiscal, toţi cetăţenii Republicii Moldova care au obţinut în anul 2010 venituri suplimentare în afara venitului obţinut la locul de muncă de bază, sînt obligaţi să prezinte Declaraţia persoanelor fizice cu privire la impozitul pe venit (forma CET 08). Termenul limită de prezentare a declaraţiei este 31 martie 2011, comunică FISC-ul.

Persoanele fizice au posibilitatea de a depune declaraţia prin intermediul serviciului „Declaraţie electronică", folosind pentru aceasta doar accesul la Internet. Pentru a deveni utilizatorul serviciului dat, persoana trebuie să fie înregistrată pe portalul serviciilor electronice fiscale: https://servicii.fisc.md şi să deţină semnătura de autentificare fiscală, pe care o pot obţine de la Centrul de asistenţă şi contact.

Toate aceste servicii sînt gratuite şi permit utilizarea serviciului timp de 5 ani, 7 zile în săptămînă şi 24 din 24 de ore, asigură FISC-ul.

Pentru informaţii suplimentare, apelaţi la Centrul de asistenţă şi contact, la numărul de telefon (022) 822-222.

Alexandru Tănase: „CSJ va fi transformată în instanţă de casaţie"

Una din priorităţile Ministerului Justiţiei pentru acest an este reformarea Curţii Supreme de Justiţie (CSJ) - transformarea acesteia în instanţă de casaţie, care ar judeca exclusiv problemele de drept şi ar fi responsabilă de uniformizarea practicii judecătoreşti.

Declaraţia a fost făcută, recent, de ministrul Justiţiei, Alexandru Tănase, la conferinţa internaţională „Justiţia Republicii Moldova în procesul de integrare europeană".

„La ora actuală Curtea Supremă de Justiţie judecă şi subiecte care ţin de fondul problemei, ceea ce este inacceptabil din punctul nostru de vedere. Curtea Supremă de Justiţie trebuie să judece aplicarea legii", a menţionat ministrul.

Potrivit lui Alexandru Tănase, CSJ este cea mai importantă instituţie din sistemul judecătoresc. În acest moment, CSJ este însă supraaglomerată, iar modul în care funcţionează nu este caracteristic unei asemenea instanţe.

Reforma justiţiei, a mai spus ministrul, constă într-o compilare de proiecte de modificare a unor acte normative şi legislative, promovarea unor acte normative noi. Primul proiect de lege a fost deja transmis la Guvern şi se referă la lichidarea instanţelor specializate.

În altă ordine de idei, ministrul a declarat că circumscripţiile instanţelor judecătoreşti de sector nu trebuie să corespundă cu circumscripţiile sau cu frontierele unităţilor administrativ-teritoriale. Preşedintele judecătoriei, dintr-un raion anume, nu trebuie să facă parte din administraţia locală, să participe la şedinţele administraţiei locale. Ministrul a spus că într-o ţară mică ca Republica Moldova, în care sînt raioane cu 15-20 de mii de oameni, stabilirea circumscripţiilor identice reprezintă în sine un pericol de influenţă asupra independenţei sistemului judecătoresc.

Cu referire la salarizarea specialiştilor din sistem, ministrul a spus că din luna septembrie 2011, salariul grefierilor va fi dublat, iar de la 1 ianuarie 2012, se va mări substanţial şi salariul judecătorilor.

Judecătorii Curţii Constituţionale au vizitat Germania

Recent, o delegaţie a Curţii Constituţionale (CC), în frunte cu preşedintele acesteia, Dumitru Pulbere, s-a aflat într-o vizită de lucru în Republica Federală Germania - vizită organizată şi finanţată de cunoscuta Fundaţie Germană pentru Cooperare Juridică Internaţională.

Potrivit Serviciului de presă al CC, din delegaţie au mai făcut parte judecătorii constituţionali Victor Puşcaş, Petru Railean şi Valeria Şterbeţ, precum şi judecătorii-asistenţi Claudia Namatov şi Nicanor Conoval.

Programul vizitei a cuprins discuţii de specialitate de importanţă actuală pentru jurisdicţia constituţională din Republica Moldova, desfăşurate la Curtea Constituţională Federală, Curtea Federală de Justiţie şi Institutul Max-Planck pentru drept public străin şi drept internaţional.

Temele propuse de gazde, pentru schimbul de experienţă şi documentare reciprocă, au vizat aplicarea recursului constituţional individual drept cale extraordinară de atac din partea cetăţeanului, competenţa Curţii Constituţionale pentru interpretarea Constituţiei, posibilităţile adoptării şi modificării unei Constituţii, influenţa jurisprudenţei CEDO şi Curţii de Justiţie a Uniunii Europene asupra dreptului (legislaţiei) şi jurisprudenţei naţionale ş.a.

Pe parcursul vizitei de lucru, delegaţia moldovenească a fost însoţită de un grup de experţi din partea Fundaţiei Germane pentru Cooperare Juridică Internaţională, în frunte cu Stefan Hülshörster, conducător de proiecte pentru Ucraina, Belarus şi Moldova.

Parlamentul se va înnoi cu 12 deputaţi

Parlamentarii ce au demisionat vor fi înlocuiţi cu supleanţii de pe listele celor patru fracţiuni după cum urmează: şase supleanţi din Partidul Liberal Democrat (PLDM), patru din Partidul Democrat (PDM) şi cîte unul din Partidul Liberal (PL) şi Partidul Comuniştilor (PCRM).

Dintre noii liberal-democraţi face parte şefa Direcţiei cultură şi turism a Consiliului raional Criuleni, Elena Frumosu; directorul Î.S. pentru silvicultură „Tighina", din Ştefan Vodă, Iurie Apostolachi; directorul întreprinderii silvo-cinegetică din Străşeni, Simion Grişciuc; Secretarul General al Guvernului, Victor Bodiu; profesoara Liceului Teoretic „Alexei Mateevici" din Şoldăneşti, Maria Naşu; şeful de catedră de la Universitatea de Studii Politice şi Economice Europene, Iurie Chiorescu. Ţinînd cont de faptul că Bodiu a fost proaspăt numit în funcţia de Secretar General, el nu va accepta mandatul de deputat, iar locul lui va fi ocupat de şeful-adjunct al oficiului Cancelariei de Stat din Bălţi, Lilian Zaporojan.

Rîndurile democraţilor vor fi suplinite de ex-deputaţii Stela Jantuan, Valentina Stratan şi Oleg Sîrbu, precum şi de primarul oraşului Sîngerei, Gheorghe Braşovschi.

Directorul Agenţiei „Apele Moldovei", Ion Lupu, ar trebui să devină noul membru în fracţiunea liberalilor. Dacă acesta preferă să rămînă în postul său, atunci deputat va deveni preşedintele Uniunii Jurnaliştilor, Valeriu Saharneanu.

În urma trecerii în nefiinţă a deputatului comunist Vladimir Eremciuc, fracţiunea PCRM va avea un nou membru în persoana fostului deputat Ghenadie Morcov.

Precizăm că Parlamentul a acceptat recent demisia din funcţia de deputat a opt miniştri, a premierului Vladimir Filat, precum şi a doi deputaţi PLDM.

Lituania a numit un nou ataşat militar pentru Republica Moldova

Sigitas Butkus este noul ataşat militar al Lituaniei în Republica Moldova. Diplomatul a fost prezentat, recent, ministrului Apărării, Vitalie Marinuţa, de către ambasadorul Lituaniei, Violeta Motulaite.

Ministrul Apărării a menţionat că apreciază activitatea fostului ataşat militar, care a contribuit semnificativ în perioada mandatului său la o serie de activităţi pe dimensiunea bilaterală şi a cooperării cu Alianţa Nord Atlantică. „Am convingerea că odată cu numirea noului ataşat militar vom identifica mecanismele necesare pentru o cooperare şi mai dinamică în viitor", a spus Marinuţa.

Ambasadorul Lituaniei a remarcat nivelul înalt al colaborării militare dintre cele două state şi a menţionat că ţara sa va susţine în continuare reforma în sectorul de apărare din Moldova. „În pofida constrîngerilor financiare, Lituania a oferit Ministerului Apărării susţinere în domeniul învăţămîntului militar pentru că înţelegem cît de importante sînt investiţiile în resursele umane", a reiterat Violeta Motulaite.

Noul ataşat militar al Lituaniei în R. Moldova are reşedinţa în Kiev şi exercită concomitent funcţia de ataşat militar al Lituaniei în Ucraina şi România. Colonelul Sigitas Butkus are 47 de ani şi a preluat funcţia de ataşat militar de la locotenent-colonelul Darius Aukscionis.

Elaborarea de politici şi ajustarea legislaţiei – primul pas spre liberalizarea regimului de vize cu UE

Liberalizarea regimului de vize cu Uniunea Europeană constituie o problemă de actualitate pentru întreaga societate a Republicii Moldova. Astfel, politicienii, experţi în domeniu, dar şi simpli cetăţeni se arată interesaţi de condiţiile impuse de Uniunea Europeană în acest sens, precum şi de îndeplinirea lor.

Prin urmare, succesul demersului de liberalizare a regimului de vize cu UE depinde, în mare parte, de efortul autorităţilor, care sînt direct responsabile de elaborarea politicilor, legislaţiei şi implementarea efectivă a reformelor prevăzute de Planul de Acţiuni primit la 24 ianuarie curent. Or, prima fază a evaluării efectuate de Uniunea Europeană se va concentra anume pe cadrul legal relevant. Aşadar, Parlamentul trebuie să se implice permanent şi efectiv la această etapă. La rîndul ei, societăţii civile îi revine rolul de a valorifica expertiza de care dispune, anume pentru a spori gradul de cunoaştere şi înţelegere a politicilor care urmează a fi adoptate şi puse în practică.

În continuare, Chişinăul trebuie să valorifice oportunitatea oferită de apropiatul Summit al Parteneriatului Estic de la Budapesta şi să propună principiul diferenţierii, pentru ca la evaluarea progresului în implementarea Planului de Acţiuni să se ţină cont în primul rînd de meritele individuale şi succesul implementării condiţiilor tehnice.

Totodată, procesul de liberalizare a regimului de vize reprezintă un prilej de a spori gradul de cooperare moldo-ucraineană în materie de securitate, în particular pe cooperarea la frontieră pe segmentul transnistrean.

Dat fiind faptul că progresul în cadrul dialogului privind liberalizarea regimului de vize va depinde în egală măsură, atît de evaluarea nivelului de implementare a condiţiilor Planului de Acţiuni, cît şi de rezultatele studiului de evaluare a posibilului impact migraţional şi securitate a regimului liberalizat de vize, este mai mult decît binevenită o evaluare alternativă din partea societăţii civile.

Acestea sînt principalele recomandări ale Grupului de lucru privind liberalizarea regimului de vize cu UE, al Convenţiei Naţionale pentru Integrarea Europeană.

Recomandările constituie rezultatul unei mese rotunde, desfăşurate recent, la care au participat reprezentanţi ai administraţiei publice centrale, societăţii civile, inclusiv din regiuni (Bălţi, Cahul, Comrat), precum şi un expert pe vize din Slovacia. La reuniune au mai asistat experţi ai Misiunii UE de Asistenţă la Frontieră (EUBAM). Propunerile au fost susţinute de majoritatea celor 40 de participanţi.

Pe lîngă sugestii, pentru accelerarea procesului de liberalizare a regimului de vize, experţii au mai insistat şi asupra strategiei naţionale respective şi elementelor pentru dezvoltarea unei strategii de comunicare pe subiectul vizelor. Discuţiile pe aceste segmente au vizat în special:

- Menţinerea unui grad de transparenţă referitor la concluziile evaluărilor şi rapoartelor Comisiei Europene asupra gradului de avansare în implementarea Planului de Acţiuni, ceea ce ar ajuta la înţelegerea deficienţelor şi a esenţei reformelor solicitate;
- Consolidarea în continuare a securităţii documentelor biometrice eliberate: explicarea structurii preţurilor paşapoartelor biometrice;
- Coordonarea între Guvern şi societatea civilă a viitoarelor acţiuni şi priorităţi pe termen scurt şi mediu în vederea asigurării unei implementări eficiente a condiţionalităţilor Planului de Acţiuni;
- Informarea populaţiei şi partenerilor RM, atît despre progresul şi calitatea înregistrată în implementarea condiţionalităţilor, cît şi despre procesele, consecinţele şi impactul pe care le implică acest dialog privind vizele cu UE.

Pentru a asigura reprezentarea pe picior de egalitate a instituţiilor publice şi celor non-guvernamentale, la masa rotundă au fost aleşi doi co-preşedinţi ai Grupului de lucru. Astfel, Daniela Morari a fost delegată preşedintă din partea Ministerului Afacerilor Externe şi Integrării Europene, iar Victoria Boian - din partea societăţii civile. Candidatura Victoriei Boian de la Asociaţia pentru Politică Externă a fost votată în unanimitate de către participanţii la eveniment.

Urmează să aibă loc încă alte trei mese rotunde între experţi, inclusiv şi conferinţe de presă. Doritorii de a participa la discuţiile între experţi, off-the-record, se vor putea curînd înregistra pe site-ul oficial al proiectului. Provizoriu, acreditarea are loc prin intermediul site-ului www.viitorul.org.

Pe lîngă Grupul de lucru privind vizele, frontierele şi regiunea transnistreană, Convenţia Naţională pentru Integrarea Europeană mai include alte două domenii: agricultură şi dezvoltare regională; comerţ, servicii, concurenţă. Mecanismul de adoptare a deciziilor este similar şi şi-a demonstrat deja eficienţa în Republica Slovacă, Serbia şi Macedonia. Paralel, un asemenea proiect este desfăşurat şi în Ucraina.

Proiectul „Convenţia Naţională pentru Integrarea Europeană” este implementat de Institutul pentru Dezvoltare şi Iniţiative Sociale „Viitorul”, Asociaţia pentru Politică Externă şi Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, cu susţinerea financiară a Ministerului Afacerilor Externe al Slovaciei. Scopul iniţiativei este de a stimula dezbateri ample şi de a formula recomandări pentru structurile guvernamentale, cu participarea societăţii civile, în vederea adoptării şi implementării acquis-ului comunitar în Republica Moldova.

Cor. DREPTUL

Ministerul Apărării solicită sprijinul legislativ pentru continuarea reformei militare

„În condiţiile unui mediu instabil de securitate regională şi a unui buget de austeritate, Armata Naţională depune eforturi colosale pentru a supravieţui”. Declaraţia a fost făcută de ministrul Apărării, Vitalie Marinuţa, în cadrul şedinţei Comisiei parlamentare pentru securitate naţională, apărare şi ordine publică, desfăşurată recent.

Şedinţa Comisiei parlamentare pentru securitate naţională, apărare şi ordine publică, organizată la iniţiativa Ministerului Apărării, a fost prezidată de preşedintele Comisiei pentru securitate, Alexandru Stoianoglo. Întrunirea a avut scopul de a informa din prima sursă legislatorii cu privire la starea reală a Armatei Naţionale şi problemele cu care se confruntă Ministerul Apărării în procesul realizării reformei militare.

Vitalie Marinuţa a subliniat că alocaţiile statului pentru apărare au fost modeste în anii precedenţi, iar bugetul Ministerului Apărării a constituit 0,38 - 0,4% din Produsul Intern Brut. Ministrul a ţinut să precizeze că deşi Armata Naţională dispune de capacitatea de a întreprinde acţiuni necesare pentru a lua parte la operaţiuni de menţinere a păcii, lipsa alocaţiilor în acest domeniu a diminuat şansele de participare în operaţii internaţionale. Totodată, finanţarea sub nivelul cuvenit a Armatei Naţionale a pus în dificultate realizarea obiectivului privind profesionalizarea graduală a armatei.

Vitalie Marinuţa a remarcat, în context, că austeritatea financiară a afectat negativ atragerea şi reţinerea resurselor umane în domeniu. În special a fost influenţată încadrarea în Armata Naţională a specialiştilor calificaţi din sectorul civil. Un exemplu elocvent este şi eliberarea din iniţiativă proprie a militarilor Armatei Naţionale, din categoria soldaţi şi sergenţi - fenomen ce a luat amploare în ultimii ani.

„Motivul principal în scăderea atractivităţii şi motivaţiei pentru serviciul militar pe contract rezidă în anularea obligativităţii statului cu privire la asigurarea cu spaţiu locativ a militarilor. Motivarea cadrelor militare a fost afectată inclusiv de suspendarea plăţilor pentru închirierea spaţiului locativ, îngheţarea creşterii salariale pînă în anul 2013, precum şi de alte plăţi compensatorii de care aceştia beneficiau la încadrarea în serviciul militar”, a subliniat oficialul.

În această ordine de idei, Vitalie Marinuţa a solicitat sprijinul comisiei pentru operarea unor modificări legislative care să permită Ministerului Apărării să gestioneze fondurile obţinute din comercializarea unor active din patrimoniul militar. Potrivit sursei citate, modificările în legislaţie vor permite instituţiei să iniţieze un program complex de construcţie a spaţiului locativ pentru subofiţerii şi ofiţerii Armatei Naţionale.

Ministrul a adăugat că în lipsa resurselor bugetare adecvate, fondurile obţinute de instituţia pe care o conduce vor permite inclusiv procurarea sau modernizarea tehnicii şi armamentului, precum şi dezvoltarea infrastructurii militare în garnizoanele Chişinău, Bălţi, Ungheni şi Cahul. Totodată, acesta a solicitat Comisiei parlamentare pentru securitate naţională, apărare şi ordine publică, susţinerea legislativă cu privire la aprobarea Strategiei Securităţii Naţionale şi Strategiei Militare Naţionale.

În context, preşedintele Comisiei parlamentare pentru securitate naţională, apărare şi ordine publică, Alexandru Stoianoglo, a declarat că şedinţa organizată la sediul Ministerului Apărării a avut un caracter constructiv, iar discuţiile cu privire la problematica apărării au fost deosebit de utile. Stoianoglo a afirmat că problemele abordate vor fi analizate minuţios, iar concluziile finale vor fi reflectate într-un document complex de măsuri pentru redresarea situaţiei în Armata Naţională şi impulsionarea procesului de reformă militară.

Lilia DUMINICA

Delegaţia UE şi Ambasada SUA îşi exprimă îngrijorarea faţă de condamnarea lui Ilie Cazac

Delegaţia Uniunii Europene în Republica Moldova şi Ambasada Statelor Unite la Chişinău au emis declaraţii de presă în care îşi exprimă îngrijorarea în legătură cu decizia autorităţilor de la Tiraspol de condamnare a lui Ilie Cazac la 14 ani de închisoare.

„Sîntem îngrijoraţi de lipsa de transparenţă şi lipsa unui proces corect în cazul dumnealui şi insistăm în continuare asupra respectării drepturilor fundamentale umane şi legale ale domnului Cazac”, se spune în declaraţia Ambasadei SUA.

Şi Delegaţia Uniunii Europene atrage atenţia la importanţa majoră a respectării drepturilor omului, în special a dreptului la un proces echitabil. „Delegaţia UE îşi exprimă profunda îngrijorare în legătură cu circumstanţele în care a decurs examinarea cazului lui Ilie Cazac înainte de proces şi procesul propriu-zis, inclusiv lipsa de transparenţă în procesul de judecată, precum şi faptul că deţinutul a fost lipsit de asistenţă juridică la alegere şi nu i s-a permis şă-şi vadă familia regulat”, se menţionează în declaraţia dată publicităţii de către Delegaţia Uniunii Europene în Republica Moldova.

Delegaţia UE îndeamnă autorităţile să abordeze aceste aspecte în cazul lui Ilie Cazac în regim de urgenţă.

După un an de detenţie preventivă, autorităţile neconstituţionale de la Tiraspol l-au condamnat, la 9 februarie, pe Ilie Cazac la 14 ani de închisoare pentru spionaj în favoarea Republicii Moldova. Anterior, la 17 decembrie, jurnalistul Ernest Vardanean a fost condamnat pe aceleaşi segmente de acuzare la 15 ani de închisoare.

Analiza juridică a răspunderii materiale a salariatului

Vladimir PALAMARCIUC, student an. IV Facultatea de drept, USM, membru al Uniunii Juriştilor din Moldova

Răspunderea materială în dreptul muncii este o derivată a răspunderii civile, care reprezintă obligaţia uneia dintre părţile contractului individual de muncă (angajator sau salariat) de a repara prejudiciul material şi/sau moral, cauzat printr-o faptă ilicită, în condiţiile stabilite de legislaţia muncii.

Articolul 327 C.mun. RM reprezintă o normă abstractă în care se stabilesc condiţiile generale ale răspunderii pentru prejudiciul material şi/sau moral cauzat fie de angajator salariatului, fie de salariat angajatorului. Astfel, alin.(1) al art.327 C.mun. RM prevede că „partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligaţiilor sale de muncă, un prejudiciu material şi/sau moral celeilalte părţi, repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod şi altor acte normative".

Norme de corespondenţă, care stabilesc condiţii generale ale răspunderii materiale, regăsim şi în „Dispoziţii Generale" ale Codului muncii. Astfel, art.9 alin.(1) lit.n) prevede că „salariatul are dreptul la repararea prejudiciului material şi a celui moral cauzat în legătură cu îndeplinirea obligaţiilor de muncă, în modul stabilit de prezentul cod şi de alte acte normative". Totodată, alin.(2) lit.f) al aceluiaşi articol stipulează că „salariatul este obligat să manifeste o atitudine gospodărească faţă de bunurile angajatorului şi ale altor salariaţi".

În ceea ce priveşte statutul angajatorului în raport cu salariatul, art.10 alin.(1) lit.b) şi d) stabileşte dreptul angajatorului „de a cere salariaţilor îndeplinirea obligaţiilor de muncă şi manifestarea unei atitudini gospodăreşti faţă de bunurile angajatorului şi de a trage salariaţii la răspundere disciplinară şi materială în modul stabilit de prezentul cod şi de alte acte normative". De asemenea, art.5 lit.k) şi art.10 alin.(2) lit.p) prevăd obligaţia angajatorului „de a repara integral prejudiciul material şi cel moral cauzat salariaţilor în legătură cu îndeplinirea obligaţiilor de muncă, în modul stabilit de prezentul cod şi de alte acte normative".

Este necesar de subliniat că repararea prejudiciului, anume în conformitate cu legislaţia muncii, se va realiza doar cu condiţia cauzării acestuia în legătură cu exercitarea obligaţiilor de muncă. Prin urmare, în cazul în care a fost cauzat un prejudiciu în afara exercitării obligaţiilor de muncă, urmează a se aplica regulile generale ale legislaţiei civile. La fel, în situaţia în care între părţi a fost încheiat un contract civil (ex. contract de prestări servicii, contract de antrepriză etc.) şi s-a cauzat un prejudiciu, vor fi aplicabile normele civile ale răspunderii contractuale, cu excepţiile ce decurg din conţinutul art.2 alin.(3) C.mun. RM, care stipulează că „în cazul în care instanţa de judecată stabileşte că printr-un contract civil se reglementează de fapt raporturile de muncă dintre salariat şi angajator, acestor raporturi li se aplică prevederile legislaţiei muncii".

Răspunderea materială în dreptul muncii este guvernată de anumite principii, printre care putem evidenţia următoarele:

1. Răspunderea pentru fapta săvîrşită cu vinovăţie – doar acţiunile culpabile ale părţilor contractului individual de muncă sînt condamnabile şi urmează a fi recuperate. Acest principiu este preluat din complexul general al răspunderii juridice şi în special din cel al răspunderii civile. Totodată, ţinem să menţionăm că în cadrul răspunderii civile delictuale, prin excepţie în cazurile prevăzute de lege, este admisă răspunderea pentru prejudiciul cauzat întîmplător, adică fără vinovăţie, spre ex. art.1422 alin.(3) C.civ. RM prevede că „repararea prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului …", dar în dreptul muncii o astfel de poziţie este inacceptabilă.

2. Repararea integrală a prejudiciului cauzat salariatului de către angajator – conform acestui principiu, angajatorul întotdeauna va fi obligat să repare integral prejudiciul cauzat salariatului, în urma nerespectării obligaţiilor stabilite de lege şi contract. Această regulă reiese din coroborarea prevederilor art.5 lit.k), art.10 alin.(2) lit.p), art.327 alin.(2), art.328 alin.(1), art.329, 331 C.mun. RM.

3. Răspunderea limitată a salariatului pentru prejudiciul cauzat angajatorului, cu excepţiile stabilite de lege – acest principiu şi regulă de reglementare nu este acceptat de legislaţiile tuturor statelor, existînd ţări unde răspunderea materială a salariatului este egalată cu răspunderea civilă contractuală, denumită răspundere patrimonială. Spre exemplu, art.270 alin.(1) din Codul muncii al României prevede că *„Salariaţii răspund patrimonial, în temeiul normelor şi principiilor răspunderii civile contractuale, pentru pagubele materiale produse angajatorului din vina şi în legătură cu munca lor"*. Legiuitorul moldav a consfinţit regula conform căreia, pentru prejudiciul cauzat angajatorului, salariatul poartă răspundere materială în limitele salariului mediu lunar, dacă Codul muncii sau alte acte normative nu prevăd altfel. Calcularea salariului mediu se va efectua în conformitate cu modul de calculare a salariului mediu, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.426 din 26.04.2004. Dacă paguba efectivă depăşeşte salariul mediu lunar, cuantumul prejudiciului încasat de la salariat va constitui salariul mediu calculat în modul menţionat. Conform punctului 1 al HG nr.426, din 26.04.2004, „modul de calculare a salariului mediu se aplică la calcularea salariului mediu al personalului încadrat, în bază de contract individual de muncă, la întreprinderi, în organizaţii şi instituţii, indiferent de tipul lor de proprietate şi forma de organizare juridică". Reieşind din prevederile punctului 5 al HG nr.426, prin metoda excluderii considerăm că la repararea prejudiciului cauzat de către salariat angajatorului, pentru calcularea salariului mediu se va stabili următoarea perioadă de decontare: „la determinarea salariului mediu, se iau în calcul 3 luni calendaristice de lucru premergătoare evenimentului de care depinde plata respectivă (de la data de 1 pînă la data de 1). Pentru salariaţii care au lucrat la întreprinderea respectivă mai puţin de 3 luni, perioada de decontare se stabileşte reieşind din timpul efectiv lucrat".

4. Repararea promptă a prejudiciului cauzat – conform acestui principiu, atît salariatul, cît şi angajatorul urmează a recupera dauna produsă în strictă conformitate cu termenele prevăzute de legislaţie (vezi art.344 alin.(1), 355 C.mun. RM).

5. Repararea pecuniară a prejudiciului cauzat – acest principiu presupune că în cazul în care a fost cauzată o pagubă materială şi/sau morală, aceasta urmează a fi recuperată în formă bănească. De altfel, şi Hotărîrea explicativă a Plenului Curţii Supreme de Justiţie cu privire la practica aplicării de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei ce reglementează obligaţia uneia dintre părţile contractului individual de muncă de a repara prejudiciul cauzat celeilalte părţi, nr.11, din 3 octombrie 2005, a statuat următoarele: prejudiciul se repară în mod pecuniar, cu excepţia situaţiilor în care s-a realizat un acord între părţi de a repara prejudiciul prin echivalent sau prin reparaţia obiectului distrus sau deteriorat.

În ceea ce priveşte condiţiile răspunderii materiale, menţionăm că acestea, la general sînt identice cu cele ale răspunderii civile. Astfel, evidenţiem:

1. Fapta ilicită – reprezintă acţiunile sau inacţiunile făptuitorului, prin care se cauzează un prejudiciu celeilalte părţi. Atunci cînd aceasta este săvîrşită de salariat, este necesar ca ea să fie comisă în legătură cu munca sa, în caz contrar, va fi vorba deja de răspunderea civilă delictuală. În acest sens, în punctul13 al Hotărîrii explicative a Plenului CSJ se menţionează că „răspunderea materială a salariatului constă în repararea prejudiciului material cauzat angajatorului, în timpul executării contractului individual de muncă. Acesta este un tip de răspundere individuală şi intervine indiferent de faptul dacă salariatul a fost tras la răspundere disciplinară, administrativă sau penală, iar în cazul producerii prejudiciului prin infracţiune, răspunderea patrimonială va interveni conform normelor juridice civile".

2. Să existe un prejudiciu – referitor la prejudiciul cauzat angajatorului, trebuie să existe o modificare a patrimoniului acestuia, care constă în diminuarea activului sau în creşterea pasivului patrimonial. În acest context, apare o întrebare în ceea ce priveşte posibilitatea recuperării prejudiciului moral cauzat angajatorului. Reglementările actuale, precum şi literatura de specialitate nu oferă un răspuns concret şi unanim referitor la această problemă. Astfel, pe de o parte, art.327 alin.(1) C.mun. RM prevede că „partea contractului individual de muncă (angajatorul sau salariatul) care a cauzat, în legătură cu exercitarea obligaţiilor sale de muncă, un prejudiciu material şi/sau moral celeilalte părţi, repară acest prejudiciu conform prevederilor prezentului cod şi altor acte normative". Atragem atenţia că, atît angajatorului, cît şi salariatului îi pot fi aduse daune morale. Pe de altă parte, C.mun. RM în art.329 stabileşte doar obligaţia angajatorului de a repara integral prejudiciul material şi cel moral (subl. aut.), cauzat salariatului, în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligaţiilor de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci. Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părţi. Litigiile şi conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluţionează de instanţa de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat". De asemenea, este stabilită şi mărimea minimă a prejudiciului moral cauzat salariatului, care nu poate fi mai mică decît mărimea unui salariu mediu al salariatului. În ceea ce priveşte recuperarea prejudiciului moral cauzat angajatorului, în afară de regula generală, prevăzută de alin.(1) al art.327 C.mun. RM, nu găsim alte norme în C.mun. RM, care să reglementeze posibilitatea recuperării acestuia. Şi în literatura de specialitate s-a evidenţiat că angajatorul nu poate pretinde repararea prejudiciului moral. Totodată, dorim să facem o remarcă referitor la faptul că angajatorul, probabil nu va putea să-şi recupereze dauna morală în calitatea sa de subiect al dreptului muncii, dar întotdeauna va avea posibilitatea să-şi repare dauna morală în baza normelor de drept civil, în calitate de simplă persoană fizică sau juridică. O astfel de concluzie ar fi în corespundere cu principiul echităţii, dar şi reieşind din prevederea art.327 alin.(1), în care se menţionează că prejudiciul material şi cel moral se repară reieşind din prevederile Codului muncii şi altor acte normative. Prin urmare, C.mun. RM nu interzice angajatorului de a cere repararea prejudiciului moral, ci doar nu reglementează detaliat condiţiile acesteia ca în cazul salariatului (art.329 C.mun. RM), astfel, reieşind din principiul „tot ceea ce nu este interzis – este permis", putem conchide că angajatorul, rezultînd din prevederile art.327 alin.(1), va putea fi despăgubit pentru prejudiciul moral cauzat. Totuşi, considerăm că acest fapt nu poate fi efectuat prin reţinere din salariu, ci doar prin intermediul instanţei de judecată. Totodată, dacă o astfel de posibilitate poate fi îngreunată, reieşind din faptul că repararea prejudiciului, atît material, cît şi moral, este reglementată şi de alte acte normative, vom face apel la prevederile Codului civil, şi anume, art.1422, care prevede că „în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferinţe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale, nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial". Prin urmare, considerăm că angajatorul de asemenea, va avea posibilitate la repararea prejudiciului moral cauzat de salariat.

În confirmarea celor menţionate, dorim să evidenţiem recomandările din Hotărîrea Plenului CSJ cu privire la aplicarea de către instanţele de judecată a legislaţiei ce reglementează repararea prejudiciului moral, care în punctul 21 stipulează că „este în drept să depună cerere în instanţa de judecată referitor la repararea prejudiciului moral nu numai persoana fizică, dar şi persoana juridică, însă numai în cazurile expres prevăzute de lege, în care ea se consideră lezată prin afirmaţiile neadevărate, făcute în presă sau vătămată în drepturile sale".

În susţinerea acestei poziţii, dorim să aducem următorul exemplu: situaţia cînd un reporter sau prezentator al unei emisiuni în direct, la televiziune sau radio, vociferează intenţionat informaţie neveridică, care defăimează reputaţia profesională a companiei la care lucrează. Considerăm că în acest caz, compania, în calitate de angajator, va putea solicita repararea prejudiciului moral cauzat.

La fel, Hotărîrea nr.11, din 3 octombrie 2005, a Plenului CSJ în punctul14 stabileşte că „pentru angajarea răspunderii materiale a salariatului, prejudiciul trebuie să fie: efectiv, adică să existe o diminuare a patrimoniului, dar să nu fie evaluat şi prin venitul ratat; real, ceea ce înseamnă că valorile trebuie să fie obiectiv pierdute, dar nu numai nominal; cert, adică trebuie să fie evaluat într-o sumă de bani determinată, nefiind posibilă emiterea ordinului de imputare în baza unor elemente de determinare pe viitor; actual, nefiind posibilă imputarea unor plăţi care vor surveni, în mod anticipativ; direct, fiind necesar a fi fost cauzat nemijlocit unităţii".

3. Legătura cauzală între fapta ilicită şi prejudiciul cauzat – fapta ilicită întotdeauna este urmată de un rezultat negativ şi dăunător, care prejudiciază drepturile şi interesele unei alte persoane. Cauza este acel fenomen care, precedînd efectul, îl provoacă în mod necesar. În situaţia respectivă, efectul reprezintă prejudiciul provocat. Prin urmare, constatarea raportului de cauzalitate devine importantă atunci cînd se pune problema reparării prejudiciului cauzat.

4. Vinovăţia făptuitorului – este definită în literatura de specialitate ca fiind atitudinea psihică pe care autorul a avut-o la momentul săvîrşirii faptei ilicite, mai exact la momentul imediat anterior săvîrşirii acesteia, faţă de faptă şi urmările ei. Vinovăţia reprezintă latura subiectivă a făptuitorului şi este un element absolut necesar pentru ca persoana să fie atrasă la răspundere materială.

Pe lîngă condiţiile generale ale răspunderii materiale, de altfel specifice răspunderii civile, se evidenţiază şi o condiţie distinctă, specifică doar raporturilor juridice de muncă, şi anume:

5. Cel care a cauzat prejudiciul trebuie să aibă, după caz, calitatea de salariat sau angajator. Totodată, nu este vorba de un simplu statut de salariat sau angajator, ci între subiecţi trebuie să existe raporturi de muncă concrete. Astfel, în cazul în care nu va fi îndeplinită această condiţie, va fi vorba nu de răspunderea materială specifică dreptului muncii, ci se vor aplica regulile generale ale răspunderii civile.

Răspunderea materială în dreptul muncii denotă unele particularităţi juridice distincte. Acest fapt o face să se deosebească de alte forme de răspundere juridică. Totodată, ca şi orice formă de răspundere, cea materială, specifică dreptului muncii, întruchipează un anumit scop şi finalitate, astfel fiind evidenţiate funcţiile acesteia. Funcţiile răspunderii materiale reprezintă unele direcţii finale şi exprimă necesitatea existenţei ei. Prin urmare, putem evidenţia următoarele funcţii ale răspunderii materiale în dreptul muncii:

Răspunderea materială, de regulă, este formată dintr-un raport simplu între două persoane. De asemenea, cunoaştem regula conform căreia, fiecare răspunde pentru fapta proprie. Totuşi, există situaţii în care iniţial, repararea prejudiciului se realizează nu de cel vinovat, ci de un alt subiect. Astfel, în situaţia în care dauna a fost cauzată salariatului din culpa unui alt salariat al aceluiaşi angajator, după repararea prejudiciului cauzat, angajatorul va avea dreptul de regres împotriva salariatului direct culpabil de producerea prejudiciului.

În mod similar va fi recuperată paguba produsă din culpa persoanei cu funcţie de răspundere, care a comis una din acţiunile (inacţiunile) prevăzute în art.330 alin.(1) C.mun. RM.

În cazul cînd persoana care este proprietarul întreprinderii individuale este în mod cumulativ şi şeful întreprinderii, acţiunea de regres este inadmisibilă, deoarece paguba materială nu poate fi recuperată de la sine însăşi.

În ceea ce priveşte situaţia menţionată mai sus, dorim să evidenţiem că există tangenţe esenţiale cu prevederea art.1403 din Codul civil, care stipulează că „comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăţie de prepusul său în funcţiile care i s-au încredinţat. Comitentul conservă dreptul de regres contra prepusului. Prepusul se poate exonera dacă va dovedi că s-a conformat întocmai instrucţiunilor comitentului".

Instituirea unei asemenea răspunderi se justifică prin faptul că prepusul, îndeplinind funcţiile încredinţate, apare în calitate de reprezentant legal al comitentului. Ca urmare

a acestui fapt, se prezumă că prejudiciul cauzat de prepus în exercițiul funcțiilor încredințate, se consideră a fi cauzat prin acțiunile comitentului.

Izvorul principal al raporturilor de subordonare și al răspunderii respective este contractul de muncă. Angajatorul este obligat de a repara prejudiciul cauzat din vina angajaților săi permanenți, temporari sau sezonieri.

Comitentul nu va răspunde pentru prejudiciul cauzat de executant prin faptele ce nu au nici o legătură cu funcția încredințată, chiar dacă ele au fost săvîrșite în timpul exercitării acesteia.

Este necesar de evidențiat și o altă particularitate cu privire la răspunderea materială, care poate apărea în situația în care salariatul a fost detașat în condițiile art.71,72 C.mun. RM. Astfel, Plenul CSJ a ajuns la concluzia că în condiția cauzării de prejudiciu unității, salariatul va purta răspundere materială față de unitatea de unde a fost detașat, nefiind răspunzător față de unitatea la care este angajat. Nu putem fi de acord cu această poziție, deoarece salariatul muncește în baza unui contract individual de muncă distinct cu unitatea cesionară. Prin urmare, raporturile de muncă, care sînt stabilite, au subiecți bine determinați și ei se supun tuturor regulilor de muncă, inclusiv și celor cu privire la răspunderea materială. De altfel, ar fi inechitabil ca unitatea la care este detașat salariatul să poarte răspundere materială față de acesta, dar salariatul să fie responsabil față de unitatea care a dispus detașarea. Deci, abordînd problematica în modul prevăzut în Hotărîrea explicativă a Plenului CSJ, se iscă o disconcordanță și o destabilizare a raporturilor juridice de muncă. Prin urmare, acceptînd această poziție ar însemna acceptarea îmbogățirii fără justă cauză, deoarece unitatea care a dispus detașarea nu suferă nici un prejudiciu. Totodată, reieșind din Hotărîrea Plenului CSJ apare un drept al unității de a cere repararea „prejudiciului", care nici nu i-a fost cauzat. Chiar dacă presupunem că unitatea care a dispus detașarea, ulterior va transfera banii primiți ca despăgubire către unitatea la care este detașat salariatul – o astfel de procedură ar presupune doar înrăutățirea și birocratizarea procesului de recuperare a prejudiciului material cauzat.

De asemenea, apare o altă întrebare: cum ar putea unitatea care a dispus detașarea să efectueze rețineri din salariu, în cazul în care acesta este plătit de către unitatea cesionară (vezi art.72 alin.(1) prop.1 C.mun. RM) ?

Astfel, considerăm că în cazul în care a avut loc o detașare a salariatului la o altă întreprindere, pe o anumită perioadă de timp, raportul de subordonare se stabilește față de persoana care are dreptul de a da indicații salariatului în vederea îndeplinirii lucrării respective. Prejudiciul se va repara față de unitatea la care s-a făcut detașarea, deoarece ea exercită efectiv supravegherea și controlul activității salariatului.

În altă ordine de idei, dorim să propunem de „lege ferenda" ca legiuitorul moldav să atragă atenția și asupra unei alte situații, dar legată de cele menționate mai sus, și anume să se reglementeze în mod expres că „în situația cauzării, de către salariatul detașat, a unui prejudiciu, acesta se repară de unitatea la care salariatul este detașat. În cazul în care aceasta se află în imposibilitate de plată, repararea prejudiciului îi revine unității care a dispus detașarea, cu drept ulterior de regres împotriva unității în care a fost detașat salariatul". Ca și în cazul de achitare a salariului celui detașat (vezi art.72 alin.(1) C.mun. RM), la fel și în cazul răspunderii materiale față de salariat trebuie să existe o garanție subsidiară din partea unității care a dispus detașarea.

În altă ordine de idei, trebuie de menționat că salariatul poate fi obligat la restituirea cheltuielilor pentru plata de instruire a acestuia. Cu titlu de exemplu prezentăm următoarea speță din practica judiciară: la data de 01 septembrie 2001, între G.I. și Departamentul Trupelor de Carabinieri al MAI a fost încheiat un contract în baza căruia, G.I. a fost încadrat benevol la serviciu în trupele de carabinieri pe un termen de 10 ani, cu începere de la 01 septembrie 2001 pînă la 01 septembrie 2011, începînd cu studiile în Academia de Poliție „Ștefan cel Mare".

După absolvire, prin ordinul nr.177 ef. din 01 iulie 2005, G.I. a fost numit pe bază de contract în funcția de comandant de pluton în Brigada 2 mobil-operativă 1002 a Departamentului Trupelor de Carabinieri al MAI, cu gradul militar de locotenent, iar prin ordinul nr.500 ef. din 05 octombrie 2007, G.I. a fost concediat și trecut în rezerva Forțelor Armate din inițiativă personală, cu restituirea cheltuielilor pentru studii la Academia „Ștefan cel Mare".

Conform art.27 alin.(6) al Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea patriei nr.1245-XV, din 18 iulie 2002, militarii eliberați din serviciul militar, care după încheierea tuturor tipurilor de instruire, au îndeplinit serviciul respectiv în Forțele Armate mai puțin de 5 ani, achită cheltuielile pentru instruire, independent se sursa de finanțare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la statutul militarilor.

Prin urmare, reieșind din faptul că G.I. înainte de termen a solicitat rezilierea contractului de muncă, încheiat cu Departamentul Trupelor de Carabinieri al MAI, iar Academia de Poliție „Ștefan cel Mare" a MAI a suportat cheltuieli pentru instruirea lui G.I. în mărime de 19195,37 lei, Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit, al Curții Supreme de Justiție, a decis restituirea de către G.I. a cheltuielilor pentru instruire, cu atît mai mult că această obligație este stipulată în contract.

După cum am menționat anterior, cu titlu de excepție, salariatul poartă răspundere materială deplină în cazurile prevăzute de lege. Aceste cazuri sînt prevăzute de art.338 C.mun. RM.

Dorim să evidențiem că categoriile de salarați care dețin funcții cu care poate fi încheiat contract de răspundere materială deplină, atît individuală, cît și colectivă este reglementat prin Hotărîrea Guvernului nr.449, din 29.04.2004, privind aprobarea Nomenclatoarelor funcțiilor deținute și lucrărilor executate de către salariații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea materială individuală sau colectivă (de brigadă) deplină, precum și a contractelor-tip cu privire la răspunderea materială deplină.

În conformitate cu punctul 2 al acestei hotărîri, „contractul scris cu privire la răspunderea materială deplină (individuală sau colectivă/de brigadă) poate fi încheiat de angajator cu salariatul care a atins vîrsta de 18 ani și deține funcții sau execută lucrări legate nemijlocit de păstrarea, prelucrarea, vînzarea (livrarea), transportarea sau folosirea în procesul muncii a valorilor ce i-au fost transmise".

În acest sens, în Hotărîrea Plenului CSJ nr.11, în punctul19 se menționează că „forma scrisă a contractului este o condiție de validitate, contractul verbal fiind considerat nul, iar dovada existenței acestuia prin martori nu se admite".

Dorim să evidențiem că această poziție a CSJ, reieșind din perspectivele protecției drepturilor salariale este acceptabilă, dar totodată, contravine prevederilor art.211 alin.(2) din Codul civil, care prevede că „nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părților".

La fel, dorim să evidențiem o neconcordanță, probabil gramaticală, în punctul 3 al Hotărîrii Plenului CSJ, nr.11, din 3 octombrie 2005, în care se statuează că „în situația cînd prejudiciul a fost cauzat salariatului de către angajator, în timpul suspendării contractului individual de muncă, acesta va putea fi tras la răspundere materială, inclusiv deplină, conform prevederilor art.338 alin.(1) punct.g) din C.mun. RM". În acest sens, trebuie să subliniem că art.338 alin.(1) punct.g) din C.mun. RM se referă la situația cînd salariatul a cauzat un prejudiciu angajatorului, ci nu invers. Așadar, expresia din hotărîre este conceptual incorectă.

Cu referire la modul de reparare a prejudiciului, menționăm că în conformitate cu art.344 alin.(1) a C.mun. RM „reținerea de la salariatul vinovat a sumei prejudiciului material care nu depășește salariul mediu lunar, se efectuează prin ordinul (dispoziția, decizia, hotărîrea) angajatorului, care trebuie să fie emis în termen de cel mult o lună din ziua stabilirii mărimii prejudiciului". Această prevedere urmează a fi coroborată cu art.148 alin.(2) lit.d) C.mun. RM conform căreia, reținerile din salariu pentru achitarea datoriilor salariaților față de angajator se pot face în baza ordinului (dispoziției, deciziei, hotărîrii) acestuia pentru repararea prejudiciului material cauzat unității din vina salariatului.

Prin coroborarea normelor art.148 alin.(3) și art.344 alin.(2),(3) C.mun. RM, dacă suma prejudiciului material ce urmează a fi reținută de la salariat depășește salariul mediu lunar sau dacă a fost omis termenul menționat, sau dacă salariatul contestă cuantumul sau temeiul reparării prejudiciului, reținerea se efectuează conform hotărîrii (deciziei) instanței de judecată. În cazul în care angajatorul nu respectă modul stabilit pentru repararea prejudiciului material, salariatul este în drept să se adreseze în instanța de judecată.

La fel, prin coroborarea normelor art.344 alin.(4) și art.355, în caz de apariție a divergențelor privind modul de reparare a prejudiciului material, angajatorul este în drept să se adreseze în instanța de judecată în termen de un an din ziua constatării mărimii prejudiciului.

De asemenea, considerăm important de evidențiat că, în situația în care angajatorul solicită prin intermediul instanței de judecată repararea prejudiciului în limita salariului mediu a salariatului, dar pe parcursul judecării pricinii se constată existența situațiilor de răspundere materială deplină a salariatului, instanța de judecată nu va putea stabili un cuantum de reparare a prejudiciului mai mare decît cel cerut. Acest fapt reiese din prevederile art.140 alin.(3) C.proc.pen. RM, care reglementează că „instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant". Aceeași poziție este susținută și de practica judecătorească rusă. Astfel, în punctul 7 al Hotărîrii Plenului Judecătoriei Supreme a Federației Ruse nr.52, din 16 Noiembrie 2006, cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației referitoare la repararea prejudiciului material cauzat de către salariat angajatorului se menționează că „dacă angajatorul a înaintat cerere prin care solicită repararea prejudiciului în limita salariului mediu (art.241 C.mun. FR), dar în cadrul examinării cauzei vor fi stabilite circumstanțe în legătură cu care legea prevede răspunderea materială deplină a salariatului, instanța de judecată este obligată să emită o hotărîre în limitele cerute de către reclamant, deoarece conform alin.(3) art.196 C.proc.civ. FR, acest drept se acordă instanțelor de judecată doar în cazurile expres prevăzute de legea federală".

Ministrul de Interne a avut o întrevedere cu șeful Misiunii EUBAM

Ministrul Afacerilor Interne, Alexei Roibu, a avut recent o întrevedere cu Udo Burkholder, șeful Misiunii EUBAM, aflat într-o vizită de lucru în Republica Moldova.

În cadrul unui schimb de opinii între cei doi oficiali, Alexei Roibu a apreciat rolul determinant al EUBAM în menținerea parteneriatului privind gestionarea frontierei, acordarea asistenței tehnice și instruirii angajaților MAI. Ministrul Afacerilor Interne a ținut să mulțumească, cu această ocazie, pentru contribuția deosebit de importantă a Misiunii EUBAM în consolidarea securității frontierei, cooperării transfrontaliere și încrederii reciproce. De asemenea, ministrul a apreciat sprijinul Misiunii în procesul de restructurare și reformare a instituției, aflat în plină desfășurare.

Udo Burkholder a menționat, la rîndul său, că Misiunea EUBAM - parte componentă a sistemului organelor de drept europene, este dispusă să acorde asistența necesară Ministerului Afacerilor Interne, în măsura competențelor și posibilităților sale. Înaltul oficial și-a exprimat convingerea că relațiile de parteneriat vor evolua, inclusiv pe segmentul de securizare a frontierei cu regiunea transnistreană. În opinia lui Udo Burkholder, MAI este o instituție cu un înalt potențial profesionist, care va reuși, cu siguranță, transpunerea în viață a procesului de reforme inițiate, armonizarea cadrului instituțional, organizațional și funcțional și elaborarea noilor legi care vor reglementa activitatea instituției, racordată la necesitățile comunității și standardele europene.

În context, Misiunea EUBAM a venit cu propuneri concrete în vederea ajustării competențelor MAI la standardele europene. Astfel, în scopul dezvoltării colaborării ulterioare, înaltul oaspete a propus formarea grupurilor comune pentru stabilirea priorităților în acordarea de asistență din partea EUBAM. Totodată, oficialul a reiterat disponibilitatea Misiunii de a acorda suportul necesar în identificarea organismelor internaționale, care ar putea acorda asistența respectivă, conform competențelor.

La finele întrunirii, ministrul Alexei Roibu a mulțumit oficialului european pentru discuția productivă, solicitînd susținerea Misiunii EUBAM pe marginea subiectelor discutate în procesul de elaborare a cadrului legislativ și organizațional al MAI, reafirmînd că instituția pe care o reprezintă este deschisă pentru parteneriat și colaborare cu organizațiile internaționale.

Lilia DUMINICA

Mai mulți studenți în senatele universitare

Parlamentul a aprobat recent, în primă lectură, modificarea articolului 46 (3) din Legea învățămîntului – reprezentarea studenților în senatele universitare. Astfel, prezența acestora nu va fi mai mică de 20% și mai mare de 25%. Menționăm că, pînă în prezent, în lege era stipulat că studenții sînt reprezentați în senat în proporție de „cel mult o pătrime" din numărul total al membrilor.

Deși a susținut proiectul de lege, opoziția comunistă a calificat modificarea respectivă drept una „populistă" și care nu rezolvă nici o problemă a studenților. Deputata PCRM Ina Șupac a spus că această abordare este una teoretică: „problema nu constă în numărul de studenți prezenți în conducerea universităților, dar în faptul cine sînt acești studenți și cine îi deleagă. Azi avem reprezentanți de buzunar ai studenților. Întrebați tinerii dacă îi cunosc pe cei care ar trebui să le reprezinte interesele în structurile de conducere". În opinia Inei Șupac, este necesar ca în lege să se prevadă un mecanism clar de delegare a studenților în senate.

Studenții se arată indiferenți față de această modificare. „Nu știu ce să vă răspund, mie mi-i totuna", ne-a spus o tînără de la ASEM. Alții sînt convinși că lucrurile vor rămîne pe vechi. „Și ce dacă vom fi 20%? Ori-

cum nu sîntem majoritatea, noi deja știm cum se iau deciziile", este de părere Tudor, student în anul doi la Facultatea de matematică și informatică, USM. „Cred că e o decizie bună, dar să vedem dacă, odată cu creșterea cantității, va crește și calitatea deciziilor adoptate", adaugă Ion, de la Facultatea de istorie a USM.

Rectorii salută ideea, dar se arată pesimiști în ceea ce privește atitudinea discipolilor lor față de implicarea studenților în procesul decizional.

● *La solicitarea cititorilor*

Înaintarea cererii în contencios administrativ

Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorităţii publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiţionarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislaţia nu prevede altfel. Termenul de 30 de zile nu se extinde asupra actului administrativ cu caracter normativ.

Cererea prealabilă se examinează de către organul emitent sau ierarhic superior în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, decizia urmînd a fi comunicată de îndată petiţionarului dacă legislaţia nu prevede altfel. După examinarea cererii organul emitent este în drept să respingă cererea prealabilă sau să admită cererea prealabilă şi, după caz, să revoce sau să modifice actul administrativ. Organul ierarhic superior este în drept să respingă cererea prealabilă sau să admită cererea prealabilă şi să anuleze actul administrativ în tot sau în parte, să oblige organul ierarhic inferior să repună în drepturi persoana respectivă ori, după caz, să revoce actul administrativ emis cu acordul său. Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ şi nu este mulţumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanţa de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv şi repararea pagubei cauzate. Acţiunea poate fi înaintată nemijlocit instanţei de contencios administrativ în cazurile expres prevăzute de lege şi în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluţionarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoaşterea dreptului pretins şi repararea pagubei cauzate. Reclamanţii, în acţiunile ce rezultă din raporturi de contencios administrativ, sînt scutiţi de plata taxei de stat.

Cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoaşterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen decurge de la:

a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluţionarea acesteia;

b) data comunicării refuzului de soluţionare a unei cereri prin care se solicită recunoaşterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluţionarea unei astfel de cereri;

c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă.

Oficiul teritorial al Cancelariei de Stat şi avocatul parlamentar sesizează instanţa de contencios administrativ în termenele prevăzute de legile organice cu privire la activitatea acestora. Actele administrative cu caracter normativ considerate ilegale pot fi atacate oricînd. Termenul de 30 de zile este termen de prescripţie. Persoana care, din motive temeinic justificate, a omis termenul de prescripţie poate fi repusă în termen în condiţiile Codului de procedură civilă. În cazul în care persoana vătămată într-un drept al său a cerut anularea actului administrativ fără a cere şi despăgubiri, termenul de prescripţie pentru cererea de despăgubiri decurge de la data la care persoana în cauză a cunoscut sau trebuia să cunoască întinderea pagubei. În cazul în care adjudecarea pagubei nu a fost solicitată concomitent cu anularea actului administrativ, cererea de despăgubiri este adresată instanţei de drept comun competente în termenul general de prescripţie, prevăzut de Codul civil.

Cererea de chemare în instanţa de contencios administrativ se depune în scris în condiţiile Codului de procedură civilă. Reclamantul va depune, o dată cu cererea de chemare în instanţa de contencios administrativ, copia cererii prealabile cu dovada expedierii sau primirii acesteia de către organul respectiv, actul administrativ contestat ori, după caz, răspunsul autorităţii publice sau avizul de respingere a cererii prealabile. Cererea de chemare în judecată poate fi formulată şi împotriva funcţionarului public al autorităţii publice pîrîte care a elaborat actul administrativ contestat sau care a refuzat să soluţioneze cererea în cazul în care se solicită despăgubiri. Atunci cînd acţiunea se admite, funcţionarul public poate fi obligat să plătească despăgubirile solidar cu autoritatea publică respectivă. Funcţionarul public acţionat astfel în justiţie poate chema în garanţie superiorul său ierarhic care i-a ordonat să elaboreze actul administrativ sau să refuze soluţionarea cererii, acesta fiind introdus în proces ca terţă persoană.

Suspendarea executării actului administrativ contestat poate fi solicitată de către reclamant instanţei de contencios administrativ concomitent cu înaintarea acţiunii. În cazuri temeinic justificate şi în scopul prevenirii unei pagube iminente, instanţa poate dispune suspendarea actului administrativ şi din oficiu. Prin derogare de la regula menţionată, pînă la soluţionarea definitivă a cauzei nu poate fi suspendată executarea deciziilor Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare şi a hotărîrilor Curţii de Conturi.

Judecătorul decide primirea cererii de chemare în judecată sau respingerea acesteia în termen de 3 zile de la data depunerii, în condiţiile Codului de procedură civilă. În cazul punerii cererii pe rol, judecătorul dispune:

a) înmînarea copiei cererii de chemare în judecată şi a copiilor actelor anexate la cerere, pîrîtului;

b) prezentarea de către pîrît a actului administrativ contestat şi a documentaţiei care a stat la baza emiterii acestuia, a înscrisurilor sau a altor date pe care instanţa le consideră necesare în judecarea pricinii;

c) citarea părţilor pentru ziua primei înfăţişări, care trebuie fixată în cel mult 10 zile de la data punerii cererii pe rol.

Pîrîtul este obligat să prezinte instanţei documentele solicitate la prima zi de înfăţişare, în caz contrar i se aplică o amendă judiciară în mărime de pînă la 10 salarii minime pentru fiecare zi de întîrziere nejustificată. Aplicarea amenzii judiciare nu scuteşte pîrîtul de obligaţia de a prezenta documentele solicitate. Instanţa de contencios administrativ poate judeca pricina în fond în prima zi de înfăţişare dacă părţile declară că sînt pregătite pentru dezbaterile judiciare. În celelalte cazuri, instanţa fixează data judecării pricinii în fond în termen rezonabil, dacă legea organică nu dispune altfel. Instanţa de contencios administrativ examinează cererea cu participarea reclamantului şi pîrîtului şi/sau a reprezentanţilor acestora, în condiţiile Codului de procedură civilă, cu unele excepţii prevăzute de Legea contenciosului administrativ. Neprezentarea la şedinţa de judecată, fără motive temeinic justificate, a părţilor şi/sau a reprezentanţilor lor nu împiedică examinarea cererii, iar în cazul în care este imposibil de a judeca cauza în lipsa reclamantului, instanţa de contencios administrativ va scoate cererea de pe rol în condiţiile Codului de procedură civilă. La examinarea în instanţa de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probaţiunii este pusă pe seama pîrîtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probaţiunii revine ambelor părţi.

Judecînd acţiunea, instanţa de contencios administrativ adoptă una din următoarele hotărîri:

a) respinge acţiunea ca fiind nefondată sau depusă cu încălcarea termenului de prescripţie;

b) admite acţiunea şi anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau obligă pîrîtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat, o adeverinţă sau oricare alt înscris, ori să înlăture încălcările pe care le-a comis, precum şi dispune adjudecarea în contul reclamantului a despăgubirilor pentru întîrzierea executării hotărîrii;

c) admite acţiunea şi constată circumstanţele care justifică suspendarea activităţii consiliului local sau a consiliului raional, după caz. Instanţa de contencios administrativ este în drept să se pronunţe, în limitele competenţei sale, din oficiu sau la cerere, şi asupra legalităţii actelor sau operaţiunilor administrative care au stat la baza emiterii actului administrativ contestat. În cazurile în care controlul legalităţii acestor acte sau operaţiuni ţine de competenţa instanţei de contencios administrativ ierarhic superioare, urmează a fi ridicată excepţia de ilegalitate în faţa acestei instanţe în condiţiile prezentei legi. În cazul admiterii acţiunii, instanţa de contencios administrativ se pronunţă, la cerere, şi asupra reparării prejudiciului material şi moral cauzat prin actul administrativ ilegal sau prin neexaminarea în termenul legal a cererii prealabile. Mărimea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de contencios administrativ, independent de prejudiciul material, în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice cauzate, de gradul de vinovăţie a pîrîtului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, luîndu-se în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

Actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care:

a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii;

b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenţei;

c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Instanţa de contencios administrativ nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii actului administrativ şi a operaţiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

♦ *Avocatul dvs. la domiciliu*

La întrebări răspunde juristul Vitalie MODRÎNGĂ

Ce se înţelege prin contract matrimonial şi care poate fi conţinutul acestuia? Cine poate încheia un asemenea contract?

Victoria GRECU, mun. Chişinău

Conform prevederilor Codului familiei, contractul matrimonial este convenţia încheiată benevol între persoanele care doresc să se căsătorească sau între soţi, în care se determină drepturile şi obligaţiile patrimoniale ale acestora în timpul căsătoriei şi/sau în cazul desfacerii acesteia. Contractul matrimonial poate fi încheiat pînă la înregistrarea căsătoriei sau, în orice moment, în timpul căsătoriei. Contractul matrimonial încheiat pînă la înregistrarea căsătoriei intră în vigoare la data înregistrării acesteia. Acesta se încheie în formă scrisă şi se autentifică notarial. Nerespectarea acestor prevederi atrage nulitatea contractului.

Prin contractul matrimonial soţii pot modifica regimul legal al proprietăţii în devălmăşie. Contractul matrimonial poate stabili că toate bunurile dobîndite de fiecare dintre soţi în timpul căsătoriei sînt proprietate personală a soţului care le-a dobîndit. Contractul matrimonial încheiat în timpul căsătoriei nu are acţiune retroactivă. Bunurile dobîndite pînă la încheierea contractului sînt supuse regimului legal prevăzut de Codul familiei. Soţii sînt în drept să determine în contractul matrimonial drepturile şi obligaţiile privind întreţinerea reciprocă şi modul de participare a fiecăruia la veniturile obţinute de fiecare dintre ei şi la cheltuielile comune, bunurile ce vor fi transmise fiecăruia dintre soţi în caz de partaj, precum şi să stabilească alte clauze patrimoniale, inclusiv sancţiuni patrimoniale pentru soţul culpabil de desfacerea căsătoriei. Drepturile şi obligaţiile prevăzute în contractul matrimonial pot fi limitate la un anumit termen sau pot fi puse în dependenţă de survenirea sau nesurvenirea anumitor condiţii. Părţile nu sînt în drept să stipuleze în contractul matrimonial clauze care ar afecta capacitatea juridică sau de exerciţiu a soţilor, dreptul lor de adresare în instanţa judecătorească pentru reglementarea relaţiilor personale dintre ei, inclusiv a drepturilor şi obligaţiilor dintre ei şi copiii lor, care ar limita dreptul soţului inapt de muncă la întreţinere, ar leza drepturile şi interesele legitime ale soţilor sau ale unuia dintre ei, precum şi clauze care contravin principiilor şi naturii relaţiilor familiale.

Stimaţi cititori!

Redacţia va răspunde la întrebările Dvs. numai la prezentarea acestui cupon.

Întrebarea trebuie formulată clar şi cît mai concis, pe o foaie aparte.

Decupaţi cuponul şi, împreună cu întrebarea Dvs, trimiteţi-l pe adresa: Chişinău, 2009, str. A. Mateevici nr. 60, bir. 222.

Cupon DREPTUL

Numele, prenumele:

Adresa:

(februarie 2011, nr. 6(361))

Citaţii în judecată

Curtea de Apel Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Chiroşca Tatiana, pentru data de 3 martie 2011, ora 11.00, la şedinţa de judecată (str. Teilor nr. 4) în calitate de apelant în cauza civilă la acţiunea cet. Chiroşca Tatiana către Bulat Constantin privind partajarea averii.

Judecătorul
Curţii de Apel Chişinău L. Popova

***

Curtea de Apel Economică solicită prezentarea reprezentanţilor: SA „Circul din Chişinău", SC „Pesnex Develompets Limited", ÎS „Cadastru", OCT Chişinău, pentru data de 10 martie 2011, ora 10.20, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 129) unde se va examina cauza civilă la acţiunea Procuraturii Generale în interesele statului în persoana Ministerului Culturii privind anularea contractului de uzufruct.

Părţile prezente să prezinte procura corespunzătoare şi referinţă potrivit art.186 CPC al RM.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Peşedintele
şedinţei de judecată Aureliu Colenco

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie solicită prezentarea reprezentantului SRL „Urbanconsig", Chişinău, pentru data de 24 februarie 2011, ora 13.40, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 204) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SRL „Luciber Com".

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător S. Namaşco

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie solicită prezentarea obligatorie a reprezentantului SRL „Covali Com", pentru data de 1 martie 2011, ora 9.30, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 215) în calitate de pîrît la examinarea cauzei civile a SRL „Drancor" privind încasarea a 718,40 lei.

Judecător I. Gancear

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie solicită prezentarea obligatorie a reprezentantului SRL „Sanicab", pentru data de 1 martie 2011, ora 10.15, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 215) în calitate de pîrît la examinarea cauzei civile a SRL „Global Spirit" privind încasarea a 1242 lei.

Judecător I. Gancear

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Steţco Valentina, reprezentanţilor: SRL „Narcis", SRL „Revot Imobil" şi cet. Tanasieva Irina, pentru data de 16 martie 2011, ora 14.50, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 230) în calitate de pîrîţi în cauza civilă intentată de Steţco Valentina către Burmînschi, Cotruţa, Cucerena etc.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Al. Rotari

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie solicită prezentarea reprezentantului SRL „Serengheti", pentru data de 3 martie 2011, ora 9.50, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 225) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SRL „Olmosdon" privind încasarea sumei.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Iu. Ţurcan

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie solicită prezentarea reprezentantului SRL „Alminis", SRL „Calitatea Nord", pentru data de 7 martie 2011, ora 10.10, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 225) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SRL „Dec-Trans Grup".

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Iu. Ţurcan

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie solicită prezentarea reprezentantului SRL „Plast Conduct Line"; SRL „Arcol-Scan"; SRL „Alslav Prim", pentru data de 23 martie 2011, orele 10.20-11.00, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 225) în calitate de pîrîţi în cauza civilă intentată de SRL „Dec-Trans Grup".

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Iu. Ţurcan

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie solicită prezentarea obligatorie a reprezentantului SRL „L&CO" cu sediul în Chişinău, str. Vasile Lupu nr.87, apt. 80, pentru data de 17 martie 2011, ora 11.00, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 219) în calitate de pîrît în cauza civiă intentată de BC „Capital-Bank" SA privind încasarea datoriei.

Judecător Z. Talpalaru

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului APLP-52/311, pentru data de 18 martie 2011, ora 10.20, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 213, et. 2) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de ÎM „Autosolubritate" privind încasarea sumei de 46 082 lei 96 bani.

Prezenţa este obligatorie. În caz de neprezentare, cauza va fi examinată în lipsa părţii absente.

Judecător Ion Stepanov

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului „Tanimar-Lux" SRL, pentru data de 18 martie 2011, ora 8.30, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 207) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de „Global Spirit" SRL privind încasarea sumei.

Judecător V. Orîndaş

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului II „Liliana Schiţco", pentru data de 17 mai 2011, ora 10.00, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 207) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SRL „Rumitox" privind încasarea sumei.

Judecător V. Orîndaş

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului „Valviron-Nord" SRL, pentru data de 17 mai 2011, ora 10.30, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 207) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SRL „Rumitox" privind încasarea sumei.

Judecător V. Orîndaş

***

Judecătoria Economică de Circumscripţie solicită prezentarea reprezentantului SRL „Luxorex-Grup", cu sediul: Chişinău, bdul Mircea cel Bătrîn nr. 21/1, pentru data de 20 aprilie 2011, ora 10.45, la şedinţa de judecată (bdul Ştefan cel Mare nr. 73, bir. 218, et. 2) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de SRL „Global Spirit", mun. Chişinău privind încasarea datoriei.

Judecător Liliana Andriaş

***

Judecătoria Centru mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Camincean Anatolie Grigorie, pentru data de 18 martie 2011, ora 8.40, la şedinţa de judecată (str. Bulgară nr. 43, bir. 61) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Camincean Valentina Anatolie privind decăderea din drepturile părinteşti.

Judecător Djeta Chistol

***

Judecătoria Buiucani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Macart Autogrup", pentru data de 3 martie 2011, ora 16.00, la şedinţa de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 606) în calitate de pîrît în cauza civilă Soloviov L. către SRL „Macart Autogrup", privind încasarea pagubei materiale.

Judecător Ghenadie Plămădeală

***

Judecătoria Buiucani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Afteni Romeo, pentru data de 15 martie 2011, ora 14.00, la şedinţa de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 505) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-619/2011 intentată de BC „ProCredit Bank" SA către Afteni Romeo şi Tonu Grigore privind încasarea sumei.

Judecător Galina Moscalciuc

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Mandric Valeriu, pentru data de 2 martie 2011, ora 15.30, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 7) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Mandric Aliona privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Gh. Gorun

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului SRL „Fame Construction Industry", pentru data de 16 martie 2011, ora 14.30, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 9) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Cunetchi Grigore, Cuneţcaia Zinaida privind încasarea salariului şi a altor plăţi restante, precum şi a prejudiciului moral.

Judecător Iurie Potînga

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Başchirov Ivan Vladimir, pentru data de 16 martie 2011, ora 14.30, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 14) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de ÎCS „Easy Credit" privind încasarea datoriei.

Judecător Nina Arabadji

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Banahovskii Alexandr, pentru data de 21 martie 2011, ora 9.45, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 2) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Demcova Ludmila privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Oleg Melniciuc

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Tatar Natalia, cu domiciliul: Chişinău, str. Melestiu nr. 16, apt. 28, pentru data de 30 martie 2011, ora 8.30, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 36) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Tatar Igor privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Aliona Miron

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Serkan Ergun, pentru data de 6 aprilie 2011, ora 10.30, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 16) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Rotari Inga privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Ecaterina Cobzac

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Guruşciuc Teodor Gheorghe, a.n. 10.04.1984, pentru data de 17 martie 2011, ora 13.00, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 31) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Guruşciuc Ecaterina privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Lilia Lupaşco

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Apostol Natalia, a.n. 02.11.1982, cu ultimul domiciliu: Chişinău, str. Independenţei nr. 10/3, apt. 24, pentru data de 1 martie 2011, ora 16.00, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 15) unde va avea loc examinarea cauzei civile intentată de Mostovei Tatiana privind încasarea datoriei.

Judecător Luiza Gafton

***

Judecătoria Botanica mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Luca Veronica din mun. Chişinău, str. Sarmizegetusa nr. 37/1, apt. 32, pentru data de 16 martie 2011, ora 10.00, la şedinţa de judecată (str. N. Zelinski nr. 13, bir. 24) unde va avea loc examinarea cauzei civile intentată de Batereanu Sergiu către Batereanu (Luca) Zinaida şi Luca Veronica privind anularea contractului de vînzare-cumpărare şi recunoaşterea dreptului de proprietate asupra ½ cotă-parte din imobil.

Judecător Iurie Cotruţă

ANUNŢ

În temeiul art.82 alin.(1) lit.e) din Legea cu privire la Procuratură şi Regulamentul privind modul de promovare în serviciu a procurorilor, Consiliul Superior al Procurorilor comunică faptul că, la şedinţa din 15.02.2011 a fost anunţat concursul pentru suplinirea funcţiilor vacante de procuror în procuratură în următoarele raioane: Cahul, Comrat, Cantemir, Basarabeasca, Briceni, Teleneşti, Nisporeni, Rîşcani, Străşeni, Şoldăneşti, Vulcăneşti, Taraclia, UTA Găgăuzia, precum şi procuror militar în Procuratura militară Bălţi, procuror militar în Procuratura militară Chişinău, procuror în Procuratura de nivelul Curţii de Apel Bălţi, procuror în Procuratura de nivelul Curţii de Apel Cahul (hotărîrea nr.12-3d-46/11).

Cererile de participare la concurs se depun la secretariatul Consiliului Superior al Procurorilor (mun. Chişinău, str. Mitropolit G. Bănulescu-Bodoni, nr. 26, **tel: 22-80-64, 22-14-44)** pînă la **16 martie 2011.**

Secretariatul
Consiliului Superior al Procurorilor
tel: 22-80-64, e-mail: irinaverlan@yahoo.com

***

Judecătoria Ciocana mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Porubin Mihail, cu domiciliul: Chişinău, str. M. Sadoveanu nr. 22/2, apt. 503, pentru data de 10 martie 2011, ora 9.00, la şedinţa de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 315) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de DPDC Ciocana privind decăderea din drepturile părinteşti.

Judecător I. Mînăscurtă

***

Judecătoria Ciocana mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea cet. Lifter Iuri, a.n. 11.04.1958, cu domiciliul: Chişinău, str. Igor Vieru nr. 12, apt. 100, pentru data de 4 aprilie 2011, ora 10.00, la şedinţa de judecată (str. M. Sadoveanu nr. 24/1, bir. 308) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Lifter Olga privind desfacerea căsătoriei.

Judecător S. Daguţa

***

Judecătoria Cahul, în conformitate cu art.108 şi art.103 ale Codului de procedură civilă al RM, solicită prezentarea cet-lor: Cojuhari Ivan Vladimir, născut la 08.08.1957, cu ultimul domiciliu cunoscut: or. Cahul, str. G. Coşbuc nr. 23 şi Cojan Constantin Ion, născut la 03.08.1954, cu ultimul domiciliu cunoscut: or. Cahul, str. Gh. Asachi nr. 31, pentru data de 2 martie 2011, ora 11.30, la şedinţa de judecată (Cahul, bdul Victoriei nr. 8, bir. 211) în calitate de pîrîţi în cauza civilă cu nr. 2-66/2011 privind anularea actelor administrative şi a contractului de vînzare-cumpărare a terenului, intentată la cererea reclamantului Farîm Serghei.

Pîrîţilor li se propune să prezinte referinţe şi probele de care dispun referitoare la pricină. În caz de neprezentare a probelor şi de neprezentare a pîrîţilor în instanţă, pricina va fi examinată în lipsa lor.

Judecător Vitalie Movilă

***

Judecătoria Făleşti solicită prezentarea cet. Gruşcă Tamara Nicolai, a.n. 10.06.1962, cu domiciliul în satul Călugăr, Făleşti, pentru data de 4 martie 2011, ora 9.00, la şedinţa de judecată (Făleşti, str. 1 Mai nr. 14, bir. 4-5) în calitate de pîrît în cauza civilă la cererea lui Gruşcă Gheorghe Alexei privind desfacerea căsătoriei.

Judecător Lilia Trocin

***

Judecătoria Făleşti solicită prezentarea cet. Gancearenco Alic, a.n. 02.08.1974, cu domiciliul în satul Năvîrneţ, Făleşti, INDP 0991808377215, pentru data de 9 martie 2011, ora 9.00, la şedinţa de judecată (Făleşti, str. 1 Mai nr. 14, bir. 4-5) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Frumosu Vasile Petru privind încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată.

Judecător Lilia Trocin

***

Judecătoria Nisporeni solicită prezentarea cet. Botnari Vitalie, domiciliat: Nisporeni, satul Vărzăreşti, str. Trandafirilor nr. 31, pentru data de 28 februarie 2011, ora 10.00, la şedinţa de judecată (Nisporeni, str. Ion Vodă nr. 5, bir. 4) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Chirita Vladimir privind restituirea împrumutului.

Judecător G. Şişcanu

***

Judecătoria Buiucani mun. Chişinău, în conformitate cu art.108 CPC al RM, solicită prezentarea reprezentantului Întreprinderii Mixte „LTM Poduri", pentru data de 15 martie 2011, ora 12.30, la şedinţa de judecată (str. M. Viteazul nr. 2, bir. 505) în calitate de pîrît în cauza civilă nr. 2-788/2011 intentată de Chirilov Constantin către Musteaţă Victor şi Întreprinderea Mixtă „LTM Poduri" privind încasarea sumei.

Judecător Galina Moscalciuc

***

Judecătoria Rîşcani mun. Chişinău solicită prezentarea cet. Şinnic Tatiana, pentru data de 2 martie 2011, ora 9.45, la şedinţa de judecată (str. Kiev nr. 3, bir. 7) în calitate de pîrît în cauza civilă intentată de Pavlova Natalia privind încasarea sumei.

Judecător Gh. Gorun

***

Judecătoria Briceni solicită prezentarea intervenienţilor accesorii: Coşciug Serghei, Coşciug Galina, cu domiciliul în Chişinău, str. Vadul lui Vodă nr. 60, apt. 18 şi a reprezentantului SRL „Unu SG", adresa juridică Chişinău, str. Vadul lui Vodă nr. 60, apt. 18, pentru data de 10 martie 2011, ora 9.00, la şedinţa de judecată (Briceni, str. Independenţei nr. 5, bir. 3) în calitate de pîrît în cauza de contencios administrativ Babiuc Serghei către OCT Briceni privind anularea actului administrativ.

Judecător N. Chirtoagă

Aniversări

Zilele acestea şi-au aniversat ziua de naştere: **Olga Şian**, magistru în drept, lector universitar, Facultatea de drept, USM; **Olga Cojocaru**, lector universitar, Facultatea de drept, USM; **Dorin Cimil**, doctor în drept, conferenţiar universitar, Facultatea de drept, USM; **Vlad Manea**, doctor în drept, conferenţiar universitar, Facultatea de drept, USM; **Natalia Chircu**, judecător CA Bălţi; **Radu Ţurcanu**, judecător Botanica; **Andrei Harghel**, judecător CSJ; **Corneliu Caşcaval**, judecător Vulcăneşti.

Mult stimaţi omagiaţi este o onoare pentru noi să vă adresăm sincere şi calde urări de sănătate. Apreciem străduinţa, devotamentul, abnegaţia, responsabilitatea cu care vă îndepliniţi obligaţiile astfel încît doar Dreptatea şi Adevărul să triumfe.

Vă dorim să aveţi parte de acum încolo doar de împliniri şi realizări care să vă întregească deplin fericirea.

La mulţi ani!

Cu profund respect,
membrii Consiliului de administraţie
al Uniunii Juriştilor,
Echipa *Dreptul* şi
Revista Naţională de Drept

Echipa redacţiei Vă adresează un Apel de unire şi sprijin. Vă sîntem recunoscători că sînteţi abonaţii noştri şi susţineţi ziarul. Noi avem nevoie de acest ajutor şi vom rămîne alături de Dvs.

7 meniuri de mic dejun care nu îngraşă

Micul dejun nu numai că măreşte puterea de muncă şi rezistenţa necesară desfăşurării activităţilor pe parcursul zilei, dar are şi un efect pozitiv asupra dispoziţiei generale.

Vă propunem 7 opţiuni pentru micul dejun, pentru un plus de vitamine şi foarte puţine calorii.

Iată cîteva variante de mic dejun numai bune pentru orice siluetă:

1. 1/2 castron de fulgi de cereale integrale + 1 cană de lapte cu 1,5% grăsime;

2. 1 felie de pîine integrală cu somon afumat, 5 măsline + 1 ou fiert;

3. 3 pesmeţi (felii mici de pîine gata prăjită) cu cremă de brînză light + 1 roşie, 1 castravete;

4. 1 felie de pîine unsă cu unt şi gem + 1 cană de lapte;

5. 1 felie de pîine, 2 felii de şuncă slabă (muşchi file, cotlet, piept de pui afumat) + 1 iaurt mic/150 g;

6. 1 cutie cu (200 g) brînză proaspătă de vaci + 5 măsline + 1 ardel gras, 1 castravete;

7. Omletă din 2 ouă (simplă sau cu şuncă, ciuperci, mărar) prăjită în tigaie antiaderentă fără ulei + 2 pesmeţi (felii mici de pîine gata prăjită) + 1 roşie.

Dacă alegi una din aceste opţiuni, medicii nutriţionişti spun că îţi vei începe ziua în formă maximă şi vei avea energie şi vitalitate pentru întreaga zi. Este demonstrat faptul că cei care servesc în mod regulat micul dejun au o tendinţă mai redusă de a consuma alimente grase şi bogate în calorii pe parcursul zilei

Totodată, medicii recomandă ca la fiecare masă principală (mic dejun, dejun şi cină) să consumăm o porţie de glucide lente (care conţin amidon), iar la micul dejun nu trebuie să lipsească: 1 felie de pîine, 3-4 linguri cereale de mic dejun sau müsli, 1 cană de lapte sau 200 g (3-4 linguri) de brînză proaspătă de vaci.

Căldura, o nouă cauză a obezităţii?

Ştim cu toţii, că o bună parte din caloriile ingerate sînt folosite în scopul menţinerii temperaturii corporale.

Conform unor cercetători britanici, căldura din locuinţe devine, din ce în ce mai mult, un factor care contribuie la obezitate. Explicaţia ţine de utilizarea intensivă şi pe o scară tot mai largă a instalaţiilor moderne de încălzire. Această creştere a utilizării mijloacelor de încălzire, specifică ultimilor 30-40 de ani şi care continuă să accelereze, conduce la o utilizare tot mai redusă a mecanismelor interne de reglare a temperaturii. Practic, metabolismul este mai puţin solicitat iar arderile tind să scadă în intensitate.

Cercetătorii atrag atenţia că în ultimii 30 de ani temperatura de confort termic a crescut semnificativ. În plus, a apărut şi fenomenul de ,,monotonie termică". Monotonia termică se referă la faptul că noaptea este menţinută aceiaşi temperatură din timpul zilei. În timpul somnului temperatura este bine să fie ceva mai redusă, acest lucru asigură un somn mai odihnitor şi este în corelaţie cu metabolismul mai redus, specific stării de somn. Menţinerea aceleiaşi temperaturi ridicate şi pe perioada nopţii pare să favorizeze acumularea kilogramelor suplimentare.

Pe de altă parte, oamenii de ştiinţă afirmă că statul în frig nu este o soluţie pentru menţinerea masei corporale sau pierderea kilogramelor în exces.

Chiar dacă mărirea temperaturii de confort termic s-a realizat într-un ritm mai rapid decît capacitatea de adaptare a metabolismului oamenilor la această modificare, fenomenul nu ar trebui contracarat prin măsuri care să vizeze reducerea treptată a temperaturilor de confort termic (inclusiv a celor din timpul nopţii). Aceasta din 2 motive:
- scăderea, chiar şi treptată, a temperaturilor poate să aibă efecte nedorite, de la răceli şi stare de oboseală, pînă la afectarea funcţionării sistemului cardiovascular;
- influenţa reducerii temperaturii din locuinţe asupra apariţiei şi evoluţiei obezităţii este una redusă.

Căile eficiente şi sănătoase de prevenire sau combatere a obezităţii sînt mişcarea (a cărei eficienţă este potenţată de expunerea pe intervale cît mai mari de timp la aer curat) şi alimentaţia corectă, cît mai naturală şi fără excese.

CALEIDOSCOP

Tratament inedit pentru sinucigaşi

Sud-coreenii au descoperit o nouă metodă de a-i face pe cei care doresc să-şi pună capăt zilelor să renunţe la sinucidere.

Oamenii care vor să scape de gîndurile negre se pot înscrie în cadrul unui seminar la care sînt trecuţi prin toate ritualurile unei înmormîntări. Ei sînt îndemnaţi să scrie un bilet de adio familiei, iar apoi sînt lăsaţi să zacă într-un sicriu. În acest timp, alţi participanţi la seminar înscenează funeraliile.

Kim Byong-Soo, un medic stomatolog din Seul spune că această metodă drastică a dat rezultate foarte bune în cazul lui. Bărbatul afirmă că timp de 15 ani, zilnic, şi-a dorit să se sinucidă, iar după acest ritual simte că s-a născut din nou şi are o altă viziune aspura vieţii.

Un cîine a devenit primarul unui orăşel american

Cînd vine vorba de politică, se pare că animalele sînt de preferat în locul oamenilor.

Border collie-ul Lucy Lou a fost votată recent drept primarul micuţului oraş Rabbit Hash din Kentucky, SUA.

Oraşul, aflat pe rîul Ohio, a avut mai mulţi candidaţi din rîndul necuvîntătoarelor, inclusiv o pisică, un măgar şi un oposum. Dar căţeluşa a fost cea care a cîştigat alegerile, reuşind să îl înfrîngă şi pe cel mai bun prieten al ei, un om.

Lucy Lou are multe responsabilităţi în calitate de primar, în afară de cele ceremoniale, care includ întîmpinarea turiştilor. Ea a devenit şi reprezentanta vinului făcut în orăşel.

Află cine este cel mai inteligent om din lume

Cei mai inteligenţi oameni de pe Pămînt nu sînt nici Carlos Slim, cel mai bogat din lume, şi nici Bill Gates, creierul de la Microsoft. Un coreean, care ar putea trece drept ,,anonim", dacă nu ar avea un IQ de peste 210, conduce topul celor mai deştepţi.

Născut în 1962, este cel mai inteligent om din lume. A intrat în Cartea Recordurilor cu un IQ estimat la 210. La vîrsta de patru ani era capabil să citească în japoneză, coreeană, germană şi engleză. La cinci ani, rezolva ecuaţii diferenţiale şi calcule cu integrale. Mai tîrziu, invitat la o televiziune japoneză, şi-a demonstrat fluenţa în chineză, spaniolă, vietnameză, tagalong, germană, engleză, japoneză şi coreeană.

La trei ani, cînd alţi copii sînt fascinaţi de cărţile de colorat, Kim a fost invitat să participe la cursurile de fizică ale Universităţii Hanyang, iar la şase ani îşi petrecea timpul alături de savanţii de la NASA. A lucrat aici pînă în 1978, cînd s-a reorientat, alegînd ingineria civilă - domeniu în care şi-a luat doctoratul. I s-a oferit ocazia să studieze la cele mai prestigioase universităţi din Coreea, dar a ales o universitate de provincie, unde lucrează şi în prezent.

Oraşele cu aromă de ciocolată

Ciocolata este deliciul preferat al copiilor, dar şi adulţii nu ezită în faţa unui desert din cacao. În lume, există evenimente de anvergură dedicate ciocolatei, care atrag mii de vizitatori.

Dacă pînă la sfîrşitul acestei luni veţi trece prin Statele Unite, trebuie neapărat să vizitaţi cel mai dulce loc de pe planetă, adică oraşul Hershey. Aici călătoria începe cu un tur gratuit al ,,Lumii Ciocolatei lui Hershey", după care vă puteţi delecta cu un senzaţional tratament spa într-o baie de cacao.

În aprilie, Londra devine capitala ciocolatei. Vizitatorii vor avea ocazia unică de a se bucura degustînd diverse feluri de dulciuri, dar şi de a afla cîteva dintre tainele procesului de producţie.

Iubitorii de ciocolată trebuie neapărat să viziteze în octombrie şi Amsterdamul. Acolo va fi construit un parc, inspirat din povestea ,,Charlie şi fabrica de ciocolată". Pare incredibil, dar în Olanda nu există nici o companie de producere a ciocolatei, deşi aceasta se numără printre cei mai mari importatori de boabe de cacao din lume.

Tot în octombrie şi francezii organizează un eveniment select dedicat ciocolatei. Aici, celebrul desert este sub toate formele, mărimile, culorile şi compoziţiile. Cu certitudine este una din cele mai savuroase expoziţii. Anul trecut, la acest salon 15 designeri consacraţi au creat ţinute excepţionale din ciocolată.

FONDATORI:
Universitatea de Stat din Moldova, Uniunea Juriştilor din Moldova
Redactor-şef: Gheorghe AVORNIC

Reporteri: Irina BUREA, Stelina CIOBANU, Lilia DUMINICA, Jurist: Vitalie MODRÎNGĂ
Redactor-stilizator: Corina BERZOI
Machetator: Maria BONDARI
Contabila: Maria JOSANU

Adresa redacţiei:
MD 2009, Chişinău, str. A. Mateevici, 60, bir. 222. Pentru vizitatori: intrarea din str. Bănulescu-Bodoni. Tel.: 57-77-52. Fax: 57-76-90.
DREPTUL · Date bancare: c/d 222472202641. BC Banca Socială. BIC:BSOCMD 2x722. c/f 37934018.

Punctul de vedere al autorilor materialelor publicate nu reflectă neapărat opinia redacţiei. Redacţia nu corespondează cu cititorii, materialele autorilor nu se recenzează şi nu se restituie.
Tiparul executat la tipografia USM.
Indice – 21596
Tiraj 4600
Com. 30/11